

## Στη Μνήμη του Ακαδημαϊκού και Ομότιμου Καθηγητή Θεμιστοκλή Χατζηγιάννου



Στις 31 Ιουλίου έφυγε από κοντά μας ο Ακαδημαϊκός και Ομότιμος Καθηγητής του Τμήματος Χημείας **Θεμιστοκλής Χατζηγιάννου**, ιδρυτής του Εργαστηρίου Αναλυτικής του Τμήματός μας και πρώτος Καθηγητής Αναλυτικής Χημείας σε Ελληνικό Πανεπιστήμιο.

Ο Θεμιστοκλής (Θέμης) Χατζηγιάννου υπήρξε γόνος φτωχής οικογένειας βιοπαλαιστών και γεννήθηκε στην ακριτική Φλώρινα το 1927. Σε δύσκολες εποχές σπούδασε Χημεία στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, από το οποίο αποφοίτησε το 1951. Στις σπουδές του άριστευσε. Μετά την αποφοίτησή του εργάστηκε στο ίδιο Πανεπιστήμιο ως βοηθός και σύντομα, με υποτροφία Fulbright, μετέβη

στις ΗΠΑ για μεταπτυχιακές σπουδές.

Στο Πανεπιστήμιο του Illinois απέκτησε τον τίτλο του Master of Science το 1958 στην ειδικότητα της Αναλυτικής Χημείας, όπως και τον τίτλο του Διδάκτορα της Φιλοσοφίας (Ph.D.) το 1960. Παρέμεινε εκεί για κάποια χρόνια ακόμη ως μεταδιδακτορικός ερευνητής και επίκουρος καθηγητής Αναλυτικής Χημείας.

Στο Πανεπιστήμιο του Illinois, είχε την τύχη να συνεργαστεί με ένα μοναδικό επιστήμονα και πραγματικά εμπνευσμένο άνθρωπο, τον [Howard Malmstadt](#), του οποίου τη νοσοτροπία και τις αντιλήψεις ενστερνίστηκε. Αρκετά χρόνια αργότερα, φρόντισε να στείλει νεότερους συνεργάτες του στο ίδιο πανεπιστήμιο για να γνωρίσουν αυτόν τον εξαιρετο άνθρωπο και να συνεργασθούν μαζί του.

Το 1966, ο Θεμιστοκλής Χατζηγιάννου διορίζεται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ως έκτακτος καθηγητής και από το 1969 ως τακτικός καθηγητής της νεοϊδρυθείσας έδρας της Αναλυτικής Χημείας. Η ίδρυση της Έδρας αυτής έλυσε ένα πρόβλημα που καταταλαιπωρούσε μέχρι τότε τους φοιτητές του Τμήματος Χημείας.

Η ίδρυση του Εργαστηρίου Αναλυτικής Χημείας υπήρξε το έργο ζωής του Θεμιστοκλή Χατζηγιάννου. Ξεκινώντας ουσιαστικά από το μηδέν, ακούραστος και με τη μοναδική επιμονή που τον χαρακτήριζε, κατόρθωσε να εξασφαλίσει τους απαραίτητους πόρους για εκπαιδευτικό και ερευνητικό εξοπλισμό, καθώς και για τη στελέχωση του νέου εργαστηρίου. Με λίγους αλλά εκλεκτούς συνεργάτες θεμελίωσε ουσιαστικά το πρώτο εργαστήριο Αναλυτικής Χημείας σε Ελληνικό Πανεπιστήμιο.

Και δεν ήταν μόνο η οργάνωση του εργαστηρίου αυτού. Ήταν και το νέο πνεύμα που έφερε, που ήταν πρωτόγνωρο στο Τμήμα Χημείας για εκείνη την εποχή. Θεωρούμε τυχερούς τους εαυτούς μας όσοι από μας υπήρξαν φοιτητές του και στη συνέχεια συνεργάτες του.

Ο Θεμιστοκλής Χατζηγιάννου καθιέρωσε και ανέδειξε την Αναλυτική Χημεία ως ένα ξεχωριστό και βασικό κλάδο της Επιστήμης της Χημείας στον Ελλαδικό χώρο. Σύντομα, το παράδειγμα του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών ακολούθησαν και τα άλλα Τμήματα Χημείας των Ελληνικών Πανεπιστημίων, με την ίδρυση αντίστοιχων εδρών Αναλυτικής Χημείας.

Μέσα στα πρώτα χρόνια της καθηγητικής σταδιοδρομίας του συνέγραψε τα απαραίτητα συγγράμματα, που αποτέλεσαν ουσιαστικά τα πρώτα ελληνικά συγγράμματα Αναλυτικής Χημείας. Από τα βιβλία αυτά διδάχθηκαν οι σημερινοί χημικοί Αναλυτική Χημεία, αφού η χρήση τους επεκτάθηκε σύντομα και σε άλλα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Κατά τη διάρκεια της επιστημονικής σταδιοδρομίας συνέγραψε περίπου 150 επιστημονικές δημοσιεύσεις σε ποικιλία αναλυτικών θεμάτων (κυρίως: Κινητικές και καταλυτικές μέθοδοι ανάλυσης, κλινική ανάλυση, αυτόματες ογκομετρήσεις, ποτενσιομετρία και ποτενσιομετρικές ογκομετρήσεις, φυγοκεντρικούς αναλυτές, αναλυτές συνεχούς ροής κ.α.), όπως και 11 συγγράμματα Αναλυτικής Χημείας εκ των οποίων τα δύο στην Αγγλική.

Η συνεργασία με τον Θεμιστοκλή Χατζηγιάννου τόσο στη συγγραφή επιστημονικών συγγραμμάτων, όσο και επιστημονικών δημοσιεύσεων υπήρξε για όλους μας μια μοναδική εμπειρία. Απαράμιλλη υπήρξε η προσοχή που έδινε στην έκφραση, η επιμονή του στην επιστημονική τεκμηρίωση κάθε γραμμής, όπως και η ικανότητά του να εντοπίζει σχεδόν αδιόρατα λάθη.

Υπήρξε ιδιαίτερα απαιτητικός προς τους συνεργάτες του, τόσο ως προς τις εκπαιδευτικές, όσο και ως προς τις ερευνητικές τους υποχρεώσεις. Πάντοτε μας τόνιζε ότι στο Πανεπιστήμιο βρισκόμαστε για να υπηρετούμε τους φοιτητές, ότι η έρευνα κύριο σκοπό έχει να μας κάνει καλύτερους δάσκαλους και οι οποιεσδήποτε άλλες προσωπικές φιλοδοξίες δεν θα έπρεπε να αποτελούν προτεραιότητα.

Ακόμη μας έμαθε ότι οι σωστές αποφάσεις δεν είναι κατ' ανάγκη και ευχάριστες αποφάσεις. Στο θέμα αυτό υπήρξε ασυμβίβαστος, με όσα αρνητικά η στάση του αυτή μπορούσε να συνεπάγεται για τον ίδιο. Η αντίστασή του προς τη μετριοκρατία, αλλά και προς κάθε είδους πίεση άσχετη με την επιστήμη, υπήρξε μνημειώδης, αλλά και ιερή παρακαταθήκη για μας που τον διαδεχθήκαμε. Από την άλλη μεριά πάλι, δεν υπήρξε φειδωλός με τους επαίνους και ο ίδιος επίμονα μας ζητούσε να αποφεύγουμε προς τους νεότερούς μας συνεργάτες και φοιτητές την «επαινοπενία», έναν όρο που ο ίδιος συχνά χρησιμοποιούσε. Πράγματι, ένας καλός λόγος εκ μέρους του αρκούσε και μας ενθάρρυνε να συνεχίσουμε και τη πιο επίπονη εργασία.

Ο Θεμιστοκλής Χατζηγιάννου υπηρέτησε το Εργαστήριο της Αναλυτικής Χημείας ως Διευθυντής του συνολικώς 27 χρόνια, μέχρι το 1994, οπότε και αποχώρησε λόγω ορίου ηλικίας. Ωστόσο, συνέχισε να υπηρετεί την επιστήμη του και την ειδικότητά του από τη θέση του Ομότιμου Καθηγητού και λίγο αργότερα (2001) από τη θέση του τακτικού μέλους της Ακαδημίας Αθηνών (έδρα Πειραματικής Χημείας).

Αφυπηρετώντας, ο Θεμιστοκλής Χατζηγιάννου άφησε πίσω του ένα εργαστήριο σωστά δομημένο και άρτια εξοπλισμένο με εξαιρετικά στελέχη, που συνεργάζονται αρμονικά μεταξύ τους. Συνέχισε να ενδιαφέρεται για την πορεία του Εργαστηρίου που δημιούργησε και εμείς συνεχίσαμε να τον ενημερώνουμε για τις τυχόν επιτυχίες μας, αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζαμε, προσδοκώντας πάντοτε τη συμβουλή του και τον ενθαρρυντικό λόγο του.

Και όταν ακόμη λόγοι υγείας δεν του επέτρεπαν πλέον να μας επισκέπτεται, εμείς συνεχίσαμε το έργο του νοιώθοντάς τον πάντοτε δίπλα μας. Ανησυχούσαμε -και συνεχίζουμε να ανησυχούμε- μην τυχόν κάνουμε κάτι που ενδεχομένως ο ίδιος δεν θα το ενέκρινε. Όταν βρισκόμασταν σε κάποιο δίλημμα, προσπαθούσαμε πάντοτε να σκεφτούμε ποια λύση θα επέλεγε εκείνος.

Σήμερα, καταβάλουμε κάθε προσπάθεια να μεταφέρουμε το πνεύμα του στους νεότερους συνεργάτες μας, οι οποίοι δεν είχαν την τύχη να τον γνωρίσουν και να συνεργασθούν από κοντά μαζί του, όπως εμείς.

Τον νοιώθαμε κοντά μας και θα συνεχίσουμε να τον νοιώθουμε κοντά μας. Τον ευχαριστούμε για ό,τι δημιούργησε. Τον ευχαριστούμε για ό,τι μας προσέφερε. Θα συνεχίσουμε με σεβασμό το έργο του. Και ας μείνει η μνήμη του αιώνια.

Οι μαθητές του και οι συνεργάτες του από το Εργαστήριο Αναλυτικής Χημείας

3/8/2012